

Sygn. akt III UZ 31/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania A. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w Lublinie
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 stycznia 2023 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 24 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 941/21, WSC U 26/22,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Lublinie do rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowieniem z 24 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 941/21, WSC U 26/22 odrzucił skargę kasacyjną odwołującej się A. K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2021 r., sygn. akt III AUa 941/21.

Wyrokiem z 14 grudnia 2021 r., sygn. akt III AUa 941/21 Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację A. K. oraz zasądził od wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego koszty postępowania apelacyjnego.

W dniu 9 marca 2022 r. do Sądu Apelacyjnego w Lublinie wpłynęła skarga kasacyjna od powyższego wyroku, którą sporządził i wniósł radca prawny w imieniu wnioskodawczynie. W powyższej skardze pełnomocnik wnioskodawczynie wskazał jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 79.459,20 zł. W złożonej uprzednio apelacji wnioskodawca, reprezentowany przez tego samego fachowego pełnomocnika, jako wartość przedmiotu zaskarżenia wskazywał kwotę 3.359,21 zł.

Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowił w dniu 20 maja 2022 r. sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia i zarządził w tym celu dochodzenie. W pierwszej kolejności zobowiązał pełnomocnika wnioskodawczynie do wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej.

W wykonaniu wezwania pełnomocnik wnioskodawczynie wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia została ustalona na podstawie art. 22 k.p.c. Pełnomocnik podniósł, iż pomimo że decyzja odnosi się określonego okresu, to w niniejszej sprawie ma zastosowanie do spraw, w których przedmiotem ochrony jest całe prawo do powtarzających się świadczeń wynikających z zadeklarowanej wysokiej podstawy, a nie wyłącznie jeden miesiąc czyli maj 2015 r. Świadczenia te wynikają z tej samej podstawy prawnej. Z uwagi na powyższe wartość przedmiotu zaskarżenia u Pani A. K. została wyliczona za okres objęty decyzją w wysokości 6.624,60 zł (czyli różnica podstawy zadeklarowanej przez ubezpieczoną w maju 2015 r. a ustaloną przez organ rentowy) oraz przyszłych świadczeń powtarzających wynikających z zadeklarowanej podstawy przez okres od maja 2015 r. do maja 2016 r. obliczanych od tej podstawy, gdzie różnica wysokości podstawy wynosiła łącznie 79.495,20 zł (12 x 6624,60 zł).

Pełnomocnik pozwanego organu rentowego w reakcji na powyższe zakwestionował wskazaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Podniósł, że w orzecznictwie ugruntował się pogląd, że w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru, wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres - art. 22 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. Wobec powyższego wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie wynosi 6.624,60 zł (9.000 – 2.375,40 = 6.624,60 zł).

Postanowieniem z 20 czerwca 2022 r. Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.624,60 zł.

Sąd Apelacyjny wskazał, że skarga kasacyjna podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna. W niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia została w rezultacie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia ustalona na kwotę 9.400 zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego sposób wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, zaprezentowany przez skarżącą, nie był poprawny. Organ rentowy zaskarżoną decyzją dokonał ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (nie naliczył przy tym składek od tak ustalonej podstawy wymiaru, ani nie określił wysokości zobowiązania składkowego). W tej sprawie przedmiotem sporu przeniesionego odwołaniem skarżącej na drogę postępowania sądowego jest różnica między wskazaną przez nią podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. W sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru – wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między deklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie wynosi 6.624,60 zł jako różnica między deklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek za maj 2015 r. w wysokości 9.000 zł a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji za maj 2015 r. w wysokości 2.375,40 zł ($9.000 \text{ zł} - 2.375,40 \text{ zł} = 6.624,60 \text{ zł}$). Nietrafne jest stanowisko skarżącej, iż różnica w podstawach powinna być dodatkowo pomnożona przez 12, bowiem skutki ustalenia podstawy wymiaru za jeden miesiąc, jak w zaskarżonej decyzji, dotyczą wysokości świadczenia w skali roku, licząc od maja 2015 r., a nie wyłącznie jeden miesiąc czyli maj 2015 r. Jak wyżej wskazano, w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną

przez organ rentowy za sporny okres. „Spornym okresem” jest w niniejszej sprawie wyłącznie miesiąc maj 2015 r., co wynika wprost z treści zaskarżonej decyzji.

Podsumowując, Sąd Apelacyjny stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie jest niższa niż 10.000 zł, a więc niesiona skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w świetle art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie ubezpieczona zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj. art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 22 k.p.c., przez błędne przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie wynosi 6.624,60 zł jako różnica między deklarowaną przez ubezpieczoną podstawą wymiaru składek za maj 2015 r. w wysokości 9.000,00 zł a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji za maj 2015 r. w wysokości 2.375,40 zł ($9.000 \text{ zł} - 2.375,40 \text{ zł} = 6.624,60 \text{ zł}$) z pominięciem tego, że podstawa wymiaru świadczeń rzutuje bezpośrednio na wysokość konkretnych, powtarzających się świadczeń, które ubezpieczona pobierała przez okres kolejnych 12 miesięcy.

Skarżąca wniosła o:

1. Zmianę zaskarżanego postanowienia oraz przekazanie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego do rozpoznania ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia;

2. Zwrot kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na rzecz ZUS O/Lublin kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego rzeczywiście przyjęto, że w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi

różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 października 2017 r., II UZ 59/17, LEX nr 2397614; z 16 stycznia 2018 r., III UZ 12/17, LEX nr 2439112; z 6 marca 2019 r., II UZ 1/19, LEX nr 2629832; z 21 sierpnia 2019 r., III UZ 19/19, LEX nr 3364045).

Należy jednak wziąć pod uwagę również specyfikę i okoliczności niniejszej sprawy. Z analizy akt postępowania przez Sądami *meriti* jasno wynika, że motywacją organu rentowego dla dokonania kontroli podstawy wymiaru składek było w istocie podważenie wysokości świadczeń pobieranych w późniejszym okresie przez ubezpieczoną, a ustalanych właśnie w uwzględnieniu podstawy wymiaru składek zadeklarowanej w maju 2015 r. Ponadto, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, organ rentowy, wydając zaskarżoną decyzję, kierował się również oceną deklarowanych przez ubezpieczoną podstaw wymiaru składek za okres marzec-czerwiec 2014 r., a zatem, mimo że formalnie decyzja dotyczy jedynie maja 2015 r., w istocie ma ona swoje oparcie również w zakwestionowaniu podstaw wymiaru składek za okresy wcześniejsze, a zmierza do podważenia wysokości świadczeń uzyskiwanych przez ubezpieczoną w czasie korzystania z zasiłku macierzyńskiego.

Zgodzić się zatem należało ze skarżącą, że ograniczenie w zaskarżonej decyzji okresu, jakiego ona dotyczy jedynie do jednego miesiąca – maja 2015 r. nie oddaje w rzeczywistości całego okresu, który może zostać uznany w niniejszej sprawie za sporny. Z jednej bowiem strony, organ rentowy kierował się swoją oceną zadeklarowanych podstawy wymiaru składek za wcześniejsze okresy niż objęte zaskarżoną decyzją. Z drugiej natomiast strony, ustalenie niższej od zadeklarowanej podstawy wymiaru składek ma na celu podważenie uzyskiwanych przez skarżącą świadczeń z ubezpieczenia społecznego w okresie późniejszym, kiedy, co również istotne, podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pozostawała podstawa zadeklarowana właśnie w maju 2015 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

